

Klager

Psykolog

Oslo, 30.04.2019
FER-sak: 40/18K

FAGETISK KLAGESAK - KONKLUSJON

Klager:

Innklaget psykolog:

Norsk psykologforening (NPF), Fagetisk råd (FER) mottok klagen 21.11.18 og sluttbehandlet klagen i sitt møte 29.04.19.

BAKGRUNN FOR KLAGEN

Saken gjelder et behandlingsforløp klager hadde hos psykologen som var ansatt ved et DPS. Behandlingsforløpet varte i litt over et år. Klagen er omfattende og vedlagt klagen er store mengder dokumentasjon. FER har av kapasitetshensyn ikke hatt anledning til å gjennomgå all dokumentasjon i detalj. Den samme dokumentasjonen er ifølge klager tilsendt Fylkesmannen og behandles også der.

Saken ble behandlet av rådets faste medlemmer.

Vedtak: 5.1.1.2 Brudd på de fagetiske prinsippene er ikke godtgjort.

Begrunnelsen for FERs vedtak er beskrevet nedenfor.

Den fagetiske klageprosessen har som sitt viktigste formål å bidra til at den innklagede psykologen kan foreta en fagetisk refleksjon over de punktene som FER påpeker i psykologens arbeid og eventuelt endre sin praksis slik at denne er i overensstemmelse med EPNP. Det er ønskelig at denne prosessen kan vise at klager er respektert.

SAKSGANG

- 21.11.18 FER mottok brev fra klager med klage på Psykologforeningens medlem.
- 26.02.19 FER vurderte henvendelsen i møte og vedtok å utrede saken som en fagetisk klagesak.
Psykologen ble tilskrevet med anmodning om innen fire uker å redegjøre for klagen under henvisning til spesielle punkter i "Ethiske prinsipper for nordiske psykologer" (EPNP).
- 21.03.19 FER mottok redegjørelse fra psykologen.

- Redegjørelsen ble sent til klager med anmodning om innen to uker å kommentere redegjørelsen.
- 04.04.19 FER mottok kommentar fra klager.
Kommentar fra klager ble sendt psykologen med to ukers frist til å komme med sluttkommentarer.
- 25.04.19 FER mottok sluttkommentar fra psykologen.
Sluttkommentarer ble sendt til klager til orientering.
- 29.04.19 FER sluttbehandlet saken.

OPPSUMMERING AV TILSENDT DOKUMENTASJON

i) Klagers brev til FER

Klagen er svært omfattende og FER valgte å oppsummere klagen i følgende punkter:

-Det klages på at psykologens behandlingstilnærming var basert på diagnosen F 60.3 emosjonelt ustabil personlighetsforstyrrelse. Klager hevder at grunnlaget for å sette denne diagnosen var mangelfullt, og hevder at det tok lang tid før hun fikk informasjon om at denne diagnosen var satt. Da hun uttrykte uenighet med den diagnostiske vurderingen opplevde hun at dette ble brukt som en bekreftelse på at hun innfridde kriteriene for diagnosen, «en selvoppfyllende profeti». Klager skriver: «På papiret ser psykologens bruk av F60.3 for meg ut som en enkel oppskrift for mulighet til maktovergrep, misbruk og utnyttelse av så vel pasient som system».

-Klager hevder at psykologen utnyttet tillitsforholdet som oppstod mellom dem til å påføre klager smerte. Hun skriver at hun var i et avhengighetsforhold til psykologen og stolte på ham. Hun opplevde at psykologen endret seg underveis i behandlingsprosessen og ble «uredelig». Hun betegner psykologen som en «farlig fagperson» som hun mener har brukt sin makt over henne på en krenkende måte. Klager opplevde at psykologen gjennom sin behandling utøvde «alvorlige psykiske overgrep» som hun ble veldig dårlig av. Behandlingen har medført svekket tillit til terapi og til systemet som helhet. Hun har i etterkant måttet bearbeide det hun ble utsatt for i nye behandlingsforløp.

-Klager opplevde at psykologen i egenskap av å være koordinator inn i hjelpesystemet opptrådte kritikkverdig. Hun hevder at psykologen i for liten grad samarbeidet med relevante instanser og personer i systemet, og han sikret ikke at hun fikk videreført nødvendig behandling etter at han selv avsluttet behandlingen. Det klages på manglende brukermedvirkning og selvbestemmelsesrett.

-Klager hevder at psykologen har gjort kritikkverdige endringer i journalnotat og også slettet en epikrise han har skrevet. Dette, i kombinasjon med det klager opplever som kritikkverdig journalføring også underveis i behandlingsforløpet, mener hun påvirket det videre behandlingsforløpet negativt.

-Klager skriver at det parallelt med klagen til FER pågår en tilsynssak mot psykologen der den samme dokumentasjonen foreligger. Klager skriver at hun er klar over at dokumentasjonen i saken er omfattende og at den berører mange elementer, også juridiske og faglige problemstillinger, som er utenfor FER's vanlige vurderingstema. FER så ved åpning av saken nødvendigheten av å avgrense klagepunktene til det som omhandler fagetikk og har ikke åpnet for kontradiksjon på problemstillinger av ren faglig eller juridisk karakter.

ii) Relevante punkter i ”Etiske prinsipper for nordiske psykologer” (EPNP)

FER vurderte henvendelsen fra klager i møte 26.02.19 og vedtok å utrede saken som en fagetisk klagesak med henvisning til følgende punkter i EPNP:

II.1 Respekt for personens rettigheter og verdighet

Psykologen viser respekt for og arbeider for å fremme utviklingen av hvert menneskes rettigheter, verdighet og integritet. Han/hun respekterer individets rett til privatliv, konfidensialitet, selvbestemmelse og autonomi, i samsvar med psykologens øvrige profesjonelle forpliktelser og med loven.

Respekt

Psykologen viser respekt for individets grunnleggende rettigheter, verdighet og integritet, og tilstreber å unngå at hans/hennes kunnskap anvendes på en måte som krenker, utnytter eller undertrykker individer.

Psykologen er oppmerksom på og respekterer den kunnskap, innsikt, erfaring og ekspertise som klienter, relevante tredje parter og allmennheten har og respekterer kollegers og andre yrkesgruppers særlige kompetanse, forpliktelser og ansvar.

Psykologen er oppmerksom på individuelle, rollemessige og kulturelle ulikheter basert på funksjonsnivå, kjønn, seksuell orientering, etnisk og nasjonal opprinnelse og tilhørighet, alder, religion, språk og sosioøkonomisk status, og på de begrensningene som ligger i egne kulturelle, klassemessige og kjønnsmessige forutsetninger.

Med utgangspunkt i det som fremgikk av klagen ba FER psykologen om å reflektere over punktene som omhandler klagers opplevelse av manglende respekt fra hans side. Vi ba psykologen reflektere over behandlingsprosessen og evt. forhold som kunne ha bidratt til klagers opplevelse av å ha blitt utsatt for maktovergrep og krenkelse.

Konfidensialitet og taushetsplikt

Psykologen respekterer individets rett til konfidensialitet gjennom å iaktta taushet om det som han/hun får rede på om klienter og andre under utøvelsen av yrket. Unntak fra taushetsplikten gjøres dersom det foreligger åpenbar fare for klienten eller andre. Psykologen kan også i henhold til loven være forpliktet til å gi fra seg opplysninger, og informerer derfor klienten om de begrensningene i taushetsplikten som følger av loven

Informert samtykke og valgfrihet

Psykologen gjør informert samtykke mulig gjennom å informere klienten om planlagte tiltak, og drøfter kontinuerlig sine handlinger og de sannsynlige følgene av disse, slik at klienten har et grunnlag for å velge om han/hun vil delta eller ikke.

Hvis en klient er mindreårig eller underlagt verge/formynder, innhentes informert samtykke under tilbørlig hensyntagen til de berørte personers selvstendighet.

Selvbestemmelse

Psykologen sørger for å ivareta maksimal autonomi og selvbestemmelse for klienten, inkludert retten til å gå inn i og til å avslutte den profesjonelle relasjonen. I arbeid med barn, personer underlagt lovhemlet tvang eller i pressede akutte situasjoner kan, under hensyntagen til gjeldende lovgivning, frivillighetsprinsippet fravikes, men en samarbeidsrelasjon tilstrebes også her.

Videre ba FER psykologen reflektere over klagers opplevelse av manglende samtykke, informasjon og medvirkning i behandlingsprosessen.

II.3 Ansvar

Psykologen er oppmerksom på det profesjonelle og vitenskapelige ansvaret han/hun har overfor sine klienter og overfor den organisasjon og det samfunn som han/hun lever og arbeider i.

Psykologen unngår å gjøre skade og er ansvarlig for sine handlinger. Han/hun forsikrer seg så langt det er mulig om at hans/hennes tjenester ikke misbrukes.

Unngåelse av misbruk/skade

Psykologen tilstreber å unngå at psykologisk kunnskap eller praksis blir misbrukt, og tar ansvar for at skade som er uunngåelig og som kan forutses blir gjort så liten som mulig. Psykologen deltar ikke i aktivitet som sikter

mot at man med fysiske eller psykiske tvangsmidler (indoktrinering, «hjernevask», tortur) - eller med trussel om slike tvangsmidler:

- Tvinger noen til å gi opplysninger eller innrømmelser
- Presser noen til å avsløre, fornekte eller endre eget eller andres livssyn, politiske, religiøse eller etiske overbevisninger og forsøker aktivt å hindre at psykologisk kunnskap blir anvendt i slike aktiviteter.

Håndtering av etiske dilemmaer

Psykologen erkjenner at fagetiske dilemmaer forekommer, og at det er psykologens ansvar å klargjøre slike dilemmaer og rådføre seg med kolleger og/eller den nasjonale foreningen og å informere relevante andre om de kravene som de etiske prinsippene stiller.

Kontinuitet i tjenester

Hvis psykologen har påtatt seg det profesjonelle ansvaret for et tiltak og påbegynt dette, treffer han/hun såvidt mulig en tilfredsstillende avtale med klienten om tiltakets avslutning eller viderehenviser til annen kompetent person før ansvaret oppgis.

Psykologen erkjenner det ansvaret han/hun har for relasjonen til en klient etter at det profesjonelle oppdraget formelt er avsluttet.

FER ba psykologen reflektere over klagers opplevelse av manglende ivaretagelse i forbindelse med avslutning av behandlingen.

iii) Psykologens redegjørelse.

Psykologen skriver at han har gitt flere uttalelser vedrørende de klagepunktene klager anfører i forbindelse med at klager også har klaget til Fylkesmannen. Han skriver at han i disse uttalelsene redegjør for sitt arbeid og vurderinger han har gjort i saken, og han anbefaler FER å innhente klagers samtykke slik at disse uttalelsene kan oversendes. Han ber også FER kontakte Fylkesmannen for å få tilsendt tidligere klagesaker fra samme klager. Psykologen skriver at han har gitt en «helt ordinær frivillig behandling innenfor rammene av en allmennpoliklinikk utført etter gjeldende regler, forskrifter og retningslinjer». Han skriver at han opplevde god kontakt med klager i flere måneder før hun begynte å uttrykke tiltakende misnøye som så utviklet seg til mistillit og sterk kritikk av både ham og DPS. Han skriver at han forsøkte å imøtekomme klager vedrørende ønske om andre behandlingstilbud, skifte av behandler og ny diagnostisk vurdering. Han skriver at behandlingen ble avsluttet etter klagers ønske. Han sier at han ikke kjenner seg igjen i betegnelsen «farlig fagperson», at han skal ha opptrådt uredelig eller utnyttet tillitsforholdet hun hadde til ham. Han redegjør for hva han forsøkte å få til i behandlingen og hjelpe klager med, utfra det han vurderte/opplevde at hun slet med. Han skriver «dette har jeg åpenbart ikke lyktes med». Han beklager sterkt klagers opplevelse og sier hans intensjon hele tiden var å hjelpe henne.

iv) Klagers kommentarer på psykologens redegjørelse.

Klager skriver at psykologens redegjørelse bærer preg av å være et «forsvarsverk» mer enn en refleksjon over fagetikk. Hun opplever psykologens beklagelse avslutningsvis som en «skinnbeklagelse». Hun hevder at det psykologen skriver vedrørende hans forsøk på å imøtekomme hennes ønsker er løgn og tilsløring av fakta. Hun viser til detaljer i fremlagt dokumentasjon.

v) Sluttkommentarer fra psykologen.

Psykologen skriver at han ikke har noen ytterligere kommentarer.

FERS VURDERING OG KONKLUSJON

I denne saken klages det på en rekke sider ved psykologens behandling og med utgangspunkt i flere EPNP. Da FER åpnet saken for kontradiksjon så rådet nødvendigheten av å avgrense hvilke punkter rådet kunne gå inn i og vurdere. Av kontradiksjonsprosessen fremkommer det

til dels store avvik mellom det klager legger frem av problemstillinger/klagepunkter, og det psykologen beskriver i sin redegjørelse. Saken bærer preg av stor grad av uenighet vedrørende faktiske omstendigheter. FER verken kan eller skal ta stilling i saker der påstand står mot påstand. FER har av denne grunn ikke gjort en vurdering av den konkrete dokumentasjonen klager legger frem som omhandler rene faglige og juridiske problemstillinger, all den tid psykologen på sin side mener at behandlingen er utført i henhold til regler, forskrifter og retningslinjer. Saken er til behandling hos Fylkesmannen, som er den riktige instansen for vurdering av rene faglige og juridiske klagepunkter.

Den fagetiske klageprosessen har som sitt viktigste formål å bidra til at psykologen kan foreta en fagetisk refleksjon over de punktene som FER påpeker ved psykologens arbeid, og eventuelt endre sin praksis slik at denne er i overensstemmelse med EPNP. FER's mandat er å vurdere om psykologens arbeid er i tråd med EPNP. Det er et ut fra denne aktuelle kontradiksjonsprosessen vanskelig å ta stilling til hvorvidt psykologen har brutt EPNP vedr. de klagepunktene som klager reiser. Psykologen skriver at han mener han gjorde det han kunne for å i størst mulig grad imøtekomme klagers ønsker, men at han «åpenbart ikke lyktes». Det gjelder både klagers mulighet til å bli hørt, inkludert og ivaretatt i systemet som helhet. Han redegjør for hvordan han konkret forsøkte å få dette til. Han skriver at han sterkt beklager den opplevelsen klager sitter igjen med, og han erkjenner at han ikke lyktes i å hjelpe henne slik han ønsket og hadde som intensjon. Klager på sin side fastholder sine klagepunkter og sin opplevelse av at psykologen har opptrådt svært kritikkverdig på samtlige punkter også etter at psykologen har gitt sin redegjørelse, og sier hun oppfatter hans beklagelse som en «skinnbeklaging».

Ut fra det som fremkommer i kontradiksjonsprosessen finner ikke FER grunnlag for å konkludere med at psykologen har brutt EPNP.

Vedtak: 5.1.1.2 Brudd på de fagetiske prinsippene er ikke godtgjort.

Vedtaket fattet av Fagetisk råd kan ankes til Psykologforeningens Ankeutvalg for fagetiske klagesaker. Jmfør punkt 4.2.4 som kommer inn under saksgang og saksbehandling, påligger det den ankende part å begrunne hvilke(t) punkt(er) i Fagetisk råds konklusjon det ankes på. Anken sendes Norsk psykologforening sammen med Fagetisk råd sin konklusjon og øvrige dokumenter i saken. En anke må være fremmet innen 3 måneder etter at fagetisk råd sin konklusjon er avgitt.

Med hilsen
Fagetisk råd
Norsk psykologforening
Svanhild Mellingen, leder

for leder, Ingvild Aubert, sekretær FER

Kopi: Sentralstyret i Psykologforeningen, v/president Tor Levin Hofgaard